

3920
Bijz. 4521 25/3220
9 29127 of af
30290 of af
9 19488 of af

GOUVERNEUR
VAN
NEDERLANDS NIEUW-GUINEA
JV.

Visie H. ...

Hollandia, 1 september 1960.

VERTROUWELIJK.

No. : 2.3.0/521/G.2.
Bijlage(n) : -
Onderwerp : Nieuw-Guinea Raad.

Aan : Zijne Excellentie de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken
Plein 1
te *s-GRAVENHAGE.

*De kandidatenlijst
na de verkiezing
van de Gemeenteraad*

BJZ

ny n°GS 3248

Ten vervolge op mijn schrijven van 19 augustus j.l. No. 2.3.0./470/G.2 heb ik de eer Uwer Excellentie ten aanzien van het stadium, waarin zich de voorbereidingen van de verkiezingen voor de Nieuw-Guinea Raad bevinden, als volgt te berichten. /Geheim

Het tijdschema, waarmede de Residenten zich kunnen verenigen en dat in overeenstemming is met de verschillende, in de ontwerp-kiesordomantie neergelegde formele handelingen en de tijd, die daarvoor benodigd is, heeft het volgende beeld.

Begin juli is een aanvang gemaakt met het opstellen van kiezerslijsten. In de meeste onderafdelingen zijn deze lijsten thans vrijwel gereed. De kiezerslijsten zullen in de eerste week van oktober ter inzage kunnen worden gelegd op de districts- en onderafdelingskantoren, zodat iedere kiesgerechtigde zal kunnen nagaan of zijn naam daarop voorkomt. Eventuele bezwaren kunnen in dezelfde periode worden ingebracht en bezien. Gedurende veertien dagen daarna staat, in geval van afwijzende beslissing door het onderafdelingshoofd, beroep open bij de Resident. Op 1 november kunnen de kiezerslijsten worden gearresteerd door de onderafdelingshoofden. De residentsbesluiten, houdende indeling in kieskringen, vaststelling van het aantal daarbinnen te verkiezen kiesmannen en de regelen voor de verkiezing daarvan, kunnen begin november in het Officieel Nieuwsblad worden gepubliceerd. Verkiezing der kiesmannen kan plaatsvinden in de tweede helft van november, terwijl publicatie der kiesmannenlijsten in de eerste helft van december zal kunnen geschieden.

Candidaatstelling

Candidaatstelling voor het lidmaatschap van de Nieuw-Guinea Raad kan plaatsvinden gedurende de periode van 2 tot 7 januari 1961. Uiterlijk 31 januari daaropvolgend zullen de verzamellijsten van kandidaten per kiesdistrict worden gepubliceerd. De daarop volgende periode wordt een intensieve voorlichting gegeven aan de kiesmannen. De stemming over de kandidaten kan geschieden gedurende de periode van 20 tot 25 februari, waarbij tevens per kiesdistrict de uitslag wordt vastgesteld. Tot 18 maart bestaat de gelegenheid tot het indienen van geloofsbrieven en andere vereiste bescheiden bij de Gouverneur, het onderzoek daarvan, alsmede het beslechten van geschillen over geloofsbrieven of de verkiezing en de voorziening in mogelijk niet vervulde plaatsen. Opening van de eerste zitting kan, naar verwacht wordt, geschieden op 29 maart 1961.

Dit tijdschema is zeer gecomprimeerd, doch is in overeenstemming met het gestelde in Uw telegram van 27 juni 1960 No.98, echter onder voorbehoud dat het slechts kan worden gerealiseerd, indien uiterlijk ultimo oktober, - bij voorkeur eerder -, het ontwerp van wet tot partiële herziening der Bewindsregeling kracht van wet zal hebben verkregen en de wettelijke regelingen, waarover de bijlage van mijn schrijven van 29 juli j.l. No.2.3.0/47/G.2. Vertrouwelijk handelt, grotendeels tot stand zullen zijn gekomen.

De ontwerp-kiesordonnantie is voor advies aan de Residenten en de leden van de Raad voor Volksontwikkeling gezonden. De termijn, voor het uitbrengen van dit advies bepaald, expireerde 31 augustus. De ingekomen adviezen zullen zo spoedig mogelijk worden verwerkt; ik verwacht U het ontwerp in de eerste helft van september te kunnen aanbieden.

Vooruitlopend daarop kan betreffende het kiessysteem als het meest belangwekkende punt, reeds thans het volgende worden opgemerkt. De bezwaren tegen het systeem Biak-noemfoor aangevoerd door Prof. Logemann, worden geheel gedeeld. Het door Prof. van den Bergh aanbevolen systeem, waarover handelt mijn schrijven van 6 mei j.l. No. 2864, heeft theoretisch grote voordelen. Gebleken is sindsdien echter, dat het op praktische bezwaren stuit. De geringe mate van ontwikkeling is oorzaak, dat noch kiezers, noch kiesmannen het bepalen van de uitslag zullen kunnen vatten, zodat met de mogelijkheid rekening gehouden moet worden, dat van de zijde der niet-gekozenen, al dan niet openlijk, critiek tegen de samenstelling van de Raad zal uitgaan. De uitslag wordt bepaald door de onderafdelingshoofden in commissie, welke commissie uiteraard uit betrekkelijk eenvoudige lieden zal bestaan, zodat bij het systeem van den Bergh er alle kans is op onjuiste tellingen en

berekeningen.

DGS 2800
i 929127

G.S. 3021
of of A

no. 407 403
om donk of of A
30290

berekeningen.

Met de dwingende noodzaak voor ogen het systeem van kiezen en van bepalen van de uitslag zo eenvoudig mogelijk te houden en ervoor zorg te dragen, dat de eenvoudige van geest niet voor onbegrijpelijke handelingen staat, is in de ontwerp-ordonnantie bepaald, dat zowel in enkelvoudige als in meervoudige kiesdistricten slecht één stem wordt uitgebracht. Voorts is, met de mogelijkheid voor ogen dat door een groot aantal kandidaten de uitgebrachte stemmen verspreid zullen liggen en geen der kandidaten een kiesdeler verkrijgt, afgezien van de eis, dat om gekozen te zijn een kandidaat de kiesdeler moet hebben behaald. De relatieve meerderheid van het aantal uitgebrachte geldige stemmen is beslissend. Dit systeem heeft bezwaren, vooral wanneer de uitgebrachte stemmen over het gehele veld der kandidaten vrijwel gelijk verspreid zouden liggen. Er is dan ook overwogen om bij eerste stemming het behalen van de kiesdeler te eisen en bij herstemming met gelijksoortige uitslag de relatieve meerderheid beslissend te doen zijn, doch de mogelijkheid tot herstemming werd niet in de ontwerp-ordonnantie opgenomen op grond van de overwegingen dat een herstemming niet begrepen zal worden en dat derhalve de belangstelling en de ijver om te kiezen sterk zullen verminderen, met alle kans dat tenslotte toch de relatieve meerderheid zal beslissen. Wegens de grote afstanden zal het over het algemeen niet mogelijk zijn om de kiesmannen districtsgewijs op één plaats samen te brengen. De resultaten van de stemming zullen derhalve eerst na enige tijd bekend zijn, wanneer de kiesmannen reeds naar hun woonplaatsen zullen zijn teruggekeerd. Een herstemming zal derhalve een langdurige en moeilijk begrepen zaak worden.

Met betrekking tot de indeling in kiesdistricten en de per kiesdistrict te verkiezen vertegenwoordigers merk ik op, zie daartoe de bijlage van mijn hogerbedoeld schrijven van 29 juli j.l. dat het zielenaantal per vertegenwoordiger zich beweegt tussen 12.000 en 16.000, met een enkele uitzondering. Slechts voor het stedelijk gebied van Manokwari is het zielenaantal van hogergenoemd gemiddelde sterk afwijkend.

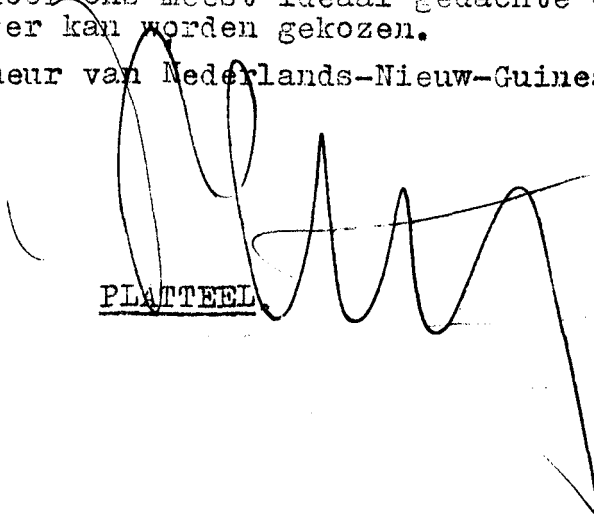
Gezien het relatief grote belang van dit gebied zal hier in het onvermijdelijke moeten worden berust. Van het kiesdistrict Sorong met 20.000 zielen, zal het aantal kiezers vermoedelijk niet onbelangrijk minder zijn dan het zielenaantal doet verwachten, gezien het grote aantal Indonesische staatsburgers in dit gebied. Fixering van de kiesdistricten op meer gelijke zielenaantallen, is praktisch niet uitvoerbaar. Dit zou leiden tot een willekeurige, in werkelijkheid niet bestaande indeling,

die

995 3021
of aff'

die niet alleen onhanteerbaar zou zijn voor de met uitvoering der met de verkiezing samenhangende werkzaamheden belaste ambtenaren, maar zou bovendien een reeele vertegenwoordiging van dergelijke, bepaaldelijk geen eenheid vormende, gebieden een onmogelijkheid maken. De huidige indeling in kiesdistricten waarborgt dat deze districten een eenheid vormen, waaruit, zij het niet steeds op de door ons meest ideaal gedachte wijze, een vertegenwoordiger kan worden gekozen.

De Gouverneur van Nederlands-Nieuw-Guinea,

PLATTEEL